

PUNAISEN-
MEREN
SYLEILYSSÄ

Suvi Kyyrönen

Suvi Kyyrönen

Punaisenmeren syleilyssä 2021

Kuvataiteen perusopetus, laaja oppimäärä
Lopputyö
Sara Hildén -akatemia

Sisällys

I LÄHTÖKOHDAT

Taide ja minä

II TAVOITTEET JA SUUNNITELMAT

– AIHEEN VALINTA JA TAUSTAT

Keramiikkaan päätyminen

Inspiraation lähteillä

III PROSESSIN VAIHEET JA TUNNELMAT EDETESSÄ

Luonnostelu ja materiaalien valinta

Möykystä muotiksi

Apumuotti avuksi

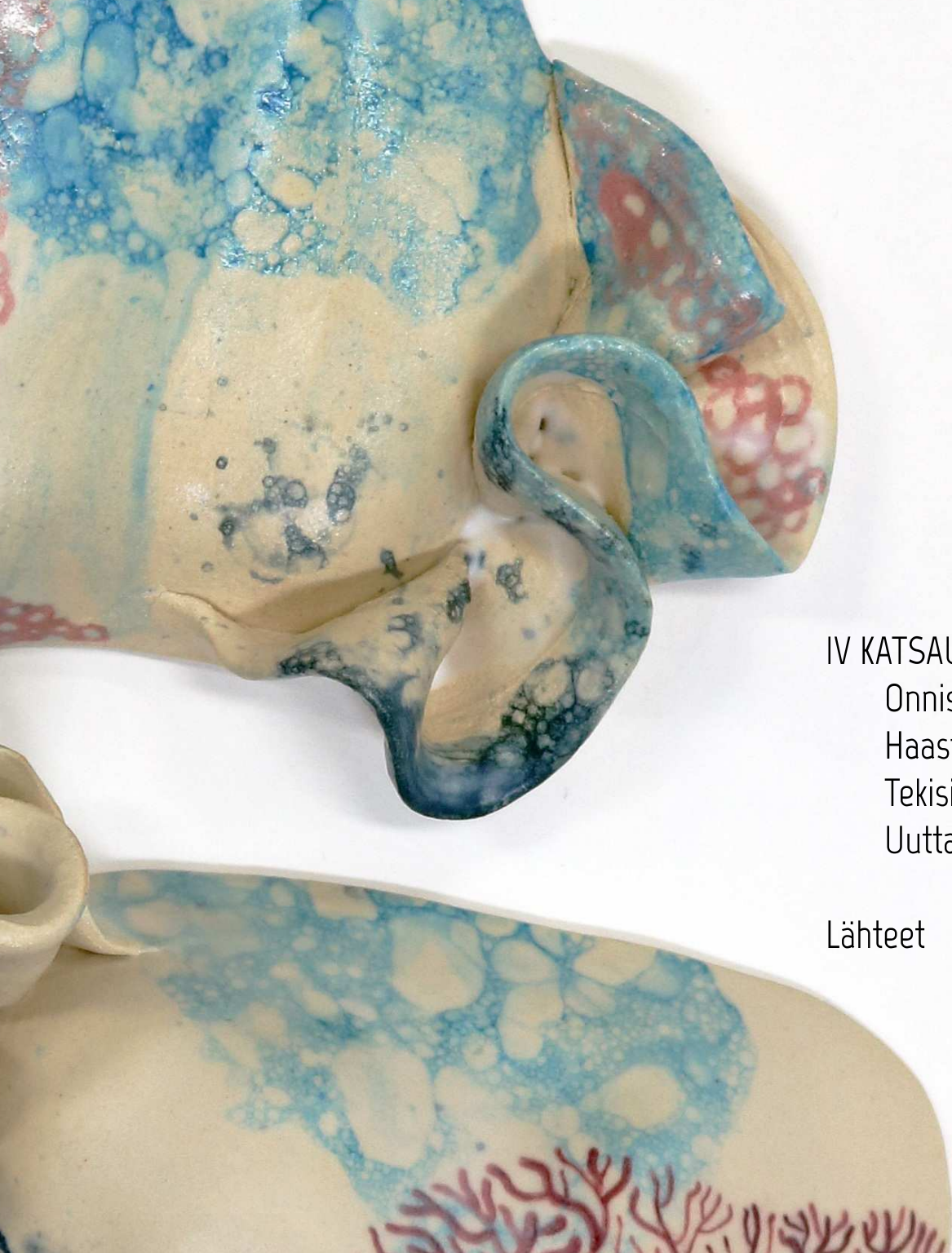
Jokainen muoto on yksilö – kolmiulotteisuuden lisääminen

Alilasiteväreihin tutustuminen alkaa

Kuplalasitukset ja korallien tulkintaa

Sommittelun vaikeus, riippakivenä ripustus

IV KATSAUS VALMIISEEN

Onnistumiset - mikä meni hyvin?

Haasteet matkan varrella

Tekisinkö jotain toisin?

Uutta kohti kera opitun

Lähteet

I LÄHTÖKOHDAT

Taide ja minä

Olen Hämeenkyrön kuvataidekoulun kasvatti. Innostukseni taiteen tekemiseen, kokemiseen ja näkemiseen syttyikin jo alle kouluikäisenä. Niin peruskoulussa kuin lukiossakin kahlasin läpi kaikki tarjolla olleet kurssit niistä suuresti nauttien. Lukion jälkeen kuvataideharrastukseni muuttui ja suuntautui tekijyydestä ja uusien taitojen oppimisesta kokijuuteen.

Suurin muutos suhteessani kuvataiteeseen tapahtui kuitenkin vasta aikuisiällä, kun marraskuussa 2012 Manner Taidetarvikkeet Oy etsi riveihinsä markkinointisuunnittelijaa. Pieni yritys, verkkokaupat, markkinointi ja kuvataidetarvikkeet kuulostivat jo melkein liian hyvältä yhdistelmältä ollakseen totta. Työpaikka nivoi yhteen aiemmat opintoni, yrittäjätaustani sekä innostuksen kuvataiteeseen.

Tuosta hetkestä on nyt yli kahdeksan vuotta ja taiteesta on tullut hallitseva osa elämäni. Pysin päivittäin tuottamaan inspiroivaa sisältöä niin verkkokauppoihimme, kuin kuluttajakaupamme Konsta Shopin sosiaalisen median kanaville. Yllä muutama esimerkki malleista ja kuvista, joita olen viimeisen vuoden aikana tehnyt. Suuri paloni oppia uutta tuotteistamme ja erilaisista tekniikoista onkin vienyt minut tielle, jolla markkinointitehtävien lisäksi nykyään myös mm. teen maahantuontia, luon erilaisia työohjeita sekä koulutan materiaalien käyttöä kuvataideopettajille, sekä muille opettajille ja ohjaajille.

Sara Hildén -akatemian laaja-alaiset kuvataiteen opinnot ovat auttaneet minua kehittymään työssäni ja se olikin yksi syy miksi alun perin lähdin hakeutumaan opintoihin. Sisäinen motivaatio löytyy kuitenkin oman ilmaisuni ja taitojeni kehittämistä. Halusin löytää tavan tai tapoja, joilla koin saavani luovuuteni ja ajatukseni kanavoitua konkretiaksi. Koin kuitenkin, että ennen kuin voisin lähteä niin sanotusti etsimään itseäni ja ääntäni taiteen tekijänä, minun tuli astua pois mukavuusalueeltani ja antaa itselleni aikaa erheisiin ja kokeiluun. Pelkäsin, että ilman ulkoista painetta ja ohjausta en olisi saanut otettua ensimmäisiä askeleita.

Nopeasti jo perusopintojen aikana huomasin vahvuudekseni sisältölähtöiset tehtävät, joissa pääsin ilmentämään moniulotteista ajattelua. Itse kokijana pidän teoksista, jotka jättävät sijaa tulkinnalle. Näin ollen haluan, että myös omat teokseni jättävät tilaa vuoropuhelulle katsojan kanssa.

II TAVOITTEET JA SUUNNITELMAT – AIHEEN VALINTA JA TAUSTAT

Syventävien opintojen aikana syntyneitä teoksiani, kevät 2020

Keramiikkaan päätyminen

Vaikka opintojen alussa olin lähestulkoon varma, että syventävissä opinnoissani tulen keskittymään grafiikkaan ja maalaamiseen, vei lopulta keramiikka mennessään. Tästä huolimatta ajattelin pitkään, että lopputyöni tulisi olemaan joko maalauksen ja keraamisen veistoksen muodostama kokonaisuus tai kolmiulotteisuutta sekä maalausta yhdistävä installaatio. Mielessäni olivat pyörineet myös erilaiset installaatiot, joko keraamisista osista tai erilaisina valuina toteutettuina.

Syventävien opintojen aikana, keväällä 2020 opetuksemme siirtyi koronan vuoksi etäopetuksiksi. Tilanteen helpottaessa, aivan lukukauden lopussa, meille keramiikan parissa työskenteleville järjestettiin mahdollisuus lasittaa kotona tehdyt työt koululla. Työstin tuolloin Gizan pyramideista inspiraationsa saanutta maljakkosarjaa, jossa hallittu muotokieli sai yleen engobe-roiskeet. Näitä tehdessä manasin opettajalleni, keramiikkataiteilija Silja Merikalliolle, että olisipa helpompia tapoja kuvioda savea. Silja kehotti minua tutustumaan alilasiteväreihin. Kun tutustuin niihin kesän aikana internetin välityksellä, ne alkoivat tuntumaan juurikin oikealta ratkaisulta. Innostuin värien mahdollisuuksista, sillä vaikka Sara Hildén -akatemian syventävien opintojen aikana työstinkin paljon savea, olen aiemmin kokenut eniten omaksi abstraktin maalauksen akryyli- ja akvarellivärein ja erilaiset sekatekniikat. Alilasitevärien synnyttämien mahdollisuuksien myötä oli selvää, että lopputyöni tulisi olemaan keraaminen, useista osista koostuva, installoitava kokonaisuus.

Inspiraation lähteillä

Lopputyöni inspiraation alkulähteet juontavat Punaisenmeren pohjaan, josta työ saa myös nimensä. Kaikki sai alkunsa jouluna 2018, kun hetken mielijohteesta karkasin määmatkalle Egyptin Hurghadaan. Tuolla reissulla toteutin yhden pitkäaikaisen haaveeni ja kokeilin ensimmäistä kertaa elämässäni laitesukellusta. Merenpinnan alainen maailma vei heti mennessään ja palasinkin muutaman kuukauden päästä samoille seuduille pariaksi viikoksi ja suoritin laitesukelluksen peruskurssin. Vuoden vaihteessa 2019-2020 vietin Hurghadassa jo kuukauden, jonka aikana suoritin myös laitesukelluksen jatkokurssin ja jatkoin sukelluksia vapaasti pienryhmissä tämän jälkeen.

Merenpohjassa ei ole sijaa huolille, murheille tai omille ajatuksille, vaan siellä elää täysin hetkessä. Se on täydellistä vastapainoa hektiselle työelämälle ja arjen haasteille, jotka riepottelevat suuntaan jos toiseenkin. Sukeltaessa ajatukset keskittyvät automaattisesti omaan hengitykseen, sekä laitteiston ja ympäristön tarkkailuun. Jokainen sukellus suunnitellaan tarkoin paikallisten ammattilaisten toimesta ja sukelluksen vaiheet käydään tarkkaan läpi ennen syvyysiin suuntaamista. Pinnan alla oman sukeltajaparin eli ”dive buddyn” sekä sukelluksen vetäjän kanssa kommunikoidaan kansainvälisin käsimerkein. Vaikka alkuun muistettavaa on paljon, on näky 10–35 metrin syvyydessä omaa luokkansa.

Vaikka ihmisen tekemä tuho ja takavuosien välinpitämättömyys näkyy myös Punaisenmeren pohjassa, on alueella vielä paljon kauniina säilyneitä koralliriuttoja. Alkuun en näkemiäni kaloja tai koralleja juurikaan tunnistanut, mutta pian kiinnostus riuttojen asukkeja kohtaan kasvoi. Riuttojen ympärillä sukeltaminen kun on parhaimmillaan kuin

akvaariota tarkastelisi. Näin ollen olisi toivottavaa tunnistaa muutkin kuin merivuokkojen ympärillä kieppuvat ”Nemot”, pallokalat ja hui niin, hurjat mureenat, joiden toistuvat kohtaamiset eivät ole suosikkihetkiäni pohjassa.

Itseäni vedenalaisessa maailmassa kiehtoo etenkin oppia valokuvaamaan pinnan alla. Viereisen sivun kuvat ovatkin ensimmäiset itse ottamani ruudut syvyyksissä. Valokuvaus on ollut minulle tärkeä harrastus ja tapa tarkastella maailmaa jo pienestä pitäen. Niinpä ostinkin käytettynä oman ensimmäisen sukelluksille soveltuvan kameran ja kotelon alkuvuodesta 2020, sillä tarkoitukseni oli suunnata huhtikuussa 2020 Vietnamiin ja päästä sitä ensimmäistä kertaa kokeilemaan. Toisin kävi. Koronan vuoksi reissut alkoivat peruuntua yksi toisensa jälkeen ja mieleeni hiipii ajatus; *”kumpi kuolee ensin korallit vai korona?”*. Ilmastoahdistus, korona-ahdistus ja niistä huolimatta oma ikävä reissun päälle, ja etenkin Punaisenmeren syleilyyn. Yhtäkkiä oli selvää, että tästä tematiikasta tulen ammentamaan lopputyöni.

Halusin tuoda teoksellani palasen koralliriuttojen muotokieltä ja väri-ilottelua osaksi lopputyönäyttelyämme ja mielessäni pyörinyt ajatus installoituvasta kokonaisuudesta lähti konkretisoitumaan kohti koralliriuttoja. Ajatuksiini nousi myös Punaisenmeren äärellä akvarellien päälle doodlailemani koukerokuviot, alilasitevärein tehtävät värileikit sekä sgraffito-raaputukset. Näiden perusteella luonnostelin ensimmäistä kertaa ajatuksiani lopputyöstä paperille asti.

III PROSESSIN VAIHEET JA TUNNELMAT EDETESSÄ

Luonnostelu ja materiaalien valinta

Itse lopputyötä pääsin konkreettisesti käynnistämään vasta syyskuussa 2020. Kesän aikana kuvataidekoulu muutti Tammelasta Koivistonkylään ja tämän vuoksi lukuvuosi käynnistyi hieman normaalia myöhemmin väliaikaisissa tiloissa. Vielä syyskuussakaan keramiikkaluokka ei ollut valmis, eikä keramiikkauunejakaan ollut asennettu. Tärkeintä oli kuitenkin se, että pääsin tapaamaan lopputyötäni ohjaavan opettajan Silja Merikallion kanssa.

Luonnosteni avulla selitin lopputyöideani Siljalle ja lähdimme palloittelemaan erilaisia toteutustapoja. Jo tässä kohtaa mielessäni oli useista pienistä reliefeistä koostuva isompi kokonaisuus ja Silja heitti ilmoille ajatuksen kipsistä tehtävistä apumuoteista. Pidín ideasta, sillä muotin avulla olisi mahdollista toistaa samaa muotoa ja näin ollen luoda yhtenevä kokonaisuus.

Käytettäväksi saveksi valitsin valkoista, korkeapolttoista kivitavarasavea, jossa on korkea samottipitoisuus hienojakoista samottia (25% 0-0,2mm). Samotti on kertaalleen poltettua ja uudelleen murskattua keramiikkaa, joka lujittaa saven rakennetta, tukee sitä työstettäessä sekä vähentää saven kutistumista. Hienojakoinen samotti ei kuitenkaan nouse "rakeina" saven pintaan. Näin ollen valitun saven pinta on mahdollisimman tasainen ja vaalea tulevia alilasitemaalauksia varten, mutta se soveltuu silti niin käsin rakentamiseen kuin dreijaukseen.

Jokainen muoto on yksilö – kolmiulotteisuuden lisääminen

Vaikka päädyin ajatukseen, että teoksien pohjat tehtiin kipsimuotteja apuna käyttäen, en kuitenkaan halunnut kokonaisuuden olevan muotokieleltään liian pelkistetty. Koska olin syventävien opintojen aikana käyttänyt kymmeniä tunteja opetellessani dreijaamaan erilaisia asioita ja ruukkuja, halusin kovasti jollain tapaa yhdistää aiemmin oppimaani lopputyöhöni.

Päässäni pyöri dreijausta harjoitellessa toistuvasti käsiini päätynyt ”sykerö”, joka muistutti minusta Salad Coralia (*Turbinaria mesenterina*). Tuota sykeröä syntyy dreijatessa, kun kappale leviää käsiin, yleensä huonon keskittämisen tai liian vauhdikkaiden otteiden seurauksena. Eli useimmiten vahingossa ja tahtomatta, mutta tällä kertaa minua kiehoi ajatus tuottaa tuota sykeröä tarkoituksella.

Kerroin ideastani Siljalle samalla mainiten, että pidin ajatuksesta, mutta jatkuva keskittäminen yhden sykerön aikaansaamiseksi olisi järjettömän työlästä. Tässä kohtaa ymmärsimme, ettei Silja ollut koskaan aiemmin opettanut minua dreijaamaan kasan päältä. Kasan päältä dreijatessa iso savikakku keskitetään kertaalleen, ja sen jälkeen lähdetään dreijaamaan sarjatyönä kirjaimellisesti kasan päältä. Eli savea ei avatakaan pohjaan asti, kuten yksittäistä kappaletta dreijatessa, vaan savea ”otetaan mukaan” ainoastaan sen verran, kuinka korkea astia, tai tässä tapauksessa sykerö, halutaan saada aikaan.

Innostuin ajatuksesta ja halusin päästä sitä heti kokeilemaan. Tässä kohtaa työssäni käytettävä oikea savi ei ollut vielä saapunut. Niinpä kokeilin tekniikkaa dreijaamalla mustasta savesta pienen vadin, jonka täytin ensimmäisillä sykeröillä. Sykeröt kiinnitetään karhentamalla liitoskohta, sekä kappaleen pinnasta että sykeröstä ja liitos yhdistetään samasta savesta tehdyllä savilietteellä. Savilietteen vesi imeytyy kumpaakin kappaleeseen, jolloin savi kutistuu ja kuivuu tasaisesti eikä halkeile niin helposti. Vaikka pohjan muoto oli luonnollisesti väärä, näin heti tämän olevan juuri kaipaamani ratkaisu luomaan uniikkeja yksityiskohtia muotojen pinnalle.

Projektin edetessä, marraskuussa, mukaan astui myös toinen tapa lisätä muotoihin yksityiskohtia, sillä sain töitteni puolesta testattavaksi uuden Clay gun savi- ja massapuristimen. Puristimen kärkeen asetetaan kiekko, jonka jälkeen vedellä notkistettu savi painetaan männän avulla pienen puristimen läpi. Näin saadaan aikaan erilaisia savinauhoja ja tekstuureja. Lopputyöhöni loin savipuristimen avulla kahta eri korallia muistuttavia pintoja; Raspberry Coral (*Pocillopora verrucosa*) sekä Brain Coral (*Platra deadalea*).

Möykystä muotiksi

Lokakuun vaihteessa pääsin vihdoinkin valamaan muotteja. Olin opintojenkin aikana pariin otteeseen valanut kipsiä, joten sen työstäminen ei ollut täysin vierasta. En tosin ollut koskaan aiemmin tehnyt kipsimuottia käyttäen apuna savea, mutta tutun elementin lisääminen yhtälöön ei tuntunut vaikealta.

Alkuun haluttu muoto tuli muotoilla savesta. Koska en halunnut teoksen koostuvan yhdestä ainoasta muodosta, päätin tehdä kolme erikokoista muottia. Muotoilun aloitin kolmiosta, tai hieman ehkä pyörän satulaa muistuttavasta muodosta. Muotoja muovatessa mietin merenpohjasta esiin nousevia kohoumia, jotka ovat osittain tai kokonaan erilaisten korallien peittämä. Lisäksi halusin, että muoto on ripustettavissa kärki alas tai ylöspäin. Tämä osoittautui melko haastavaksi, mutta muutamien tuntien muovailun jälkeen sain aikaan muodot, jotka toimivat mielestäni molemmin päin ripustettuina. Käytin muottisavena sileää, samotitonta savea, jotta myös valmiin muotin pinta olisi mahdollisimman sileä.

Kun haluttu muoto oli valmis, asettelin sen tiiviisti rajoittimen virkaa ajavan astian pohjalle. Jotta kipsimuotti olisi kestävä, kipsiä tulisi olla joka puolella vähintään 2 cm paksuinen kerros, mutta kuitenkin niin, ettei kipsiä menisi litratolkulla ”hukkaan”. Oikean kokoisten muottien teko vaatikin hieman virittelyä. Kun sain laskettua astioiden tilavuuden, sekoitin kipsin ja valoin sen muotteihin. Kun kipsi alkaa kovettua, se kuumenee voimakkaasti. Muotin jäähtyttyä se irrotetaan valuastiasta, jonka jälkeen muottisavena käytetty savi kaiverretaan pois. Muotin reunat viimeistellään, jonka jälkeen ne jätetään kuivumaan lopulliseen kovuuteensa.

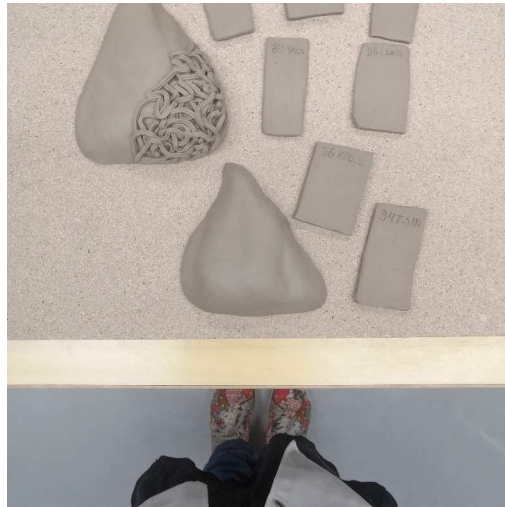
Apumuotti avuksi

Kipsistä tehtävän apumuotin ja kaulittavien levyjen avulla teoksen perusmuodon toistaminen oli helppoa ja huomattavasti nopeampaa kuin jokaisen muodon käsin rakentaminen. Tekniikassa olennaista on saven kuivumisen oikea ajoitus. Levyt kaulitaan ensin oikeaan vahvuuteen. Prosessia auttaa huomattavasti koululla oleva iso savimankeli. Saven ollessa oikean paksuinen, muodon koosta riippuen noin 4-6 mm, nostetaan levy muotin ylle ja painellaan kevyesti muottiin eli prässätään. Yleensä pyrin kaulimaan kerralla isomman levyn, jolloin muoto leikattiin suunnilleen irti ja jäljelle jäävä levy paineltiin kiinni seuraavaan muottiin, ja seuraavan. Parhaimmillaan opin tavan, jolla sain oikean muotoisen levyn, niin että sain kerralla kaulittua saven kaikkiin kolmeen muottiin.

Kun savi on tiiviisti muotissa, ylimääräinen savi leikataan irti muotin reunaan mukailien dreijarinneulalla. Reuna silotellaan ja viimeistellään. Lopuksi valitaan ripustussuunta ja kiinnitetään halutulle puolelle ripustusura. Saven tulee levätä muotissa jonkin aikaa, sillä kipsimuotin imiessä kosteutta muoto vahvistuu. Useimmiten tein muotoja sarjana, jolloin kaikkien ollessa valmiit ensimmäinen oli jo levännyt tarpeeksi ja valmiina irrotettavaksi. Muodon irrotus tapahtui helpoiten nostamalla muotti pystyyn ja avittaen savi irti. Muotista irrotettu muoto lasketaan sanomalehden päälle ja tarvittaessa avitetaan hieman takaisin oikeaan muotoon. Riippuen jatkosta, muoto jätetään joko kuivumaan muovin alle tai suojataan kostealla kankaalla, kunnes tulevat yksityiskohdat ovat kiinnitetty.

Muotojen annetaan kuivua rauhassa ohuen muovin alla viikon, tai välillä jopa kahden viikon ajan. Hitaasti kuivuminen vähentää halkeamia. Kuivunut muoto viimeistellään kostean sienellä, sormen ja pienien muotoilutyökalojen avulla. Siistittävää riitti etenkin dreijattujen sykeröiden ympärillä, sillä niitä liittäessä lietettä tursusi helposti ympäriinsä. Kuitenkin nopeasti opin, että helpoin tapa saada siisti lopputulos, oli siistiä ne polttovalmiuteen vasta kuivana. Lopuksi jokainen muoto signeerataan kaiverteen. Tämän jälkeen muodot olivat valmiina raakapolttoon.

Raakapoltoissa täysin kuiva savi kuumennetaan hitaasti, jonka seurauksena vesi haihtuu savesta. Tämän lisäksi raakapolton tärkeimpiä tehtäviä on saven hiilen ja epäpuhtauksien palaminen. Polton edetessä myös saven sintraantumisprosessi alkaa eli savihiukkaset alkavat sulaa yhteen, jonka seurauksena kappaleen pinta on riittävän huokoinen lasitteiden imeytymistä ajatellen. Varsinainen sintraantuminen tapahtuu kuitenkin vasta lasituspoltoissa, jolloin kappale saa lopullisen lujuutensa. Korkeapolttainen kivitavarasavi raakapoltetaan noin 900-950°C. Raakapoltoissa lämpötila nousee noin seitsemän tuntia, jonka jälkeen uunin annetaan jäähtyä hitaasti ainakin toiset seitsemän tuntia.

Alilasiteväreihin tutustuminen alkaa

Alilasitevärit saavat nimensä siitä, että ne levitetään useimmiten raakapoltetun saven pintaan ennen toisen, kirkkaan lasitteen levittämistä. Toisin kuin savilietteen avulla polttamattoman saven pintaan siveltävät värjätyt savet eli engobet, alilasitevärit ovat melkein pä pelkkää lasitetta. Niitä on saatavilla sekä nestemäisessä muodossa että värinappeina. Omassa työssäni päädyin käyttämään nestemäisiä, korkeapolttoon soveltuvia, Dolfi-alilasitevärejä.

Koska koulu oli elokuussa muuttanut, eikä vanhoista tiloista uusiin tiloihin voitu ottaa mukaan mitään valmiiksi sekoitetuista lasitteista, tuli projektissa vastaan uusia asioita, joihin normaalin lähiopetuksen ollessa käynnissä en varmaankaan olisi törmännyt. Yleensä nimittäin opettajat ovat sekoittaneet koululla käytettävät lasitteet, mutta tällä kertaa myös tämän tyyppiset tehtävät tulivat osaksi oppimisprosessiamme. Lasitteiden punnitseminen, veteen liottelu, liettyminen ja siivilöinti tulikin projektin aikana hyvin tutuksi. Vaikka se toki vei oman aikansa, oli mielestäni hyväkin sattuma, että päädyin itse opettelemaan myös tämän puolen työskentelystä, enkä ainoastaan dippailemaan töitäni valmiisiin lasitteisiin, kuten aiemmin.

Koska en ollut aiemmin alilasitevärien kanssa työskennellyt, niihin tutustuminen alkoi luonnollisesti koepalojen tekemisellä. Maalailin koepaloihin erityyppisiä kuvioita sekä yhtenäistä väripintaa. Tämän jälkeen kastoin koepalat kahteen eri värittömään lasitteeseen, mattaan sekä kiiltävään. Lopuksi koepalojen, sekä toki myös itse töiden, pohjat tulee puhdistaa ja siistiä huolellisesti lasitteista. Jo tippa lasitetta työn pohjassa polttaa sen kiinni uunilevyyn, ja pahimmassa

tapauksessa vaurioittaa sekä työn että uunilevyn. Kivitavara-savi lasituspoljetaan n. 1240°C, jonka aikana savi kovettuu lopullisesti ja lasite sulaa sen pinnalle antaen sille lopullisen ulkonäön.

Koepalojen perusteella olin melko varma, että haluan työni lasitettavan kiiltävällä lasitteella. Koska työn aikataulu oli koko ajan tiukka ja sain alilasitein kuvioidut koepalani lasituspoltoista vasta joulukuussa, ei projektissa ollut sijaa monimutkaisemmille testeille. Jo koepaloja maalatessa ymmärsin, että loppuprojektin suurimmaksi haasteeksi tulisi nousemaan kuviointiin ja maalaamiseen kuluva aika. Näin ollen päädyin kuljettamaan raakapoltettuja muotoja kotiin alilasiteväreillä tehtäviä koristeita varten. Huolellinen pakkaus mataliin pahvilaatikoihin isojen ilmatyynyjen päälle kuplamuovipedillä höystettynä tulikin projektin edetessä tutuksi. Näin melkein kaikki lopputyöni osat matkasi- vatkin Koivistonkylästä kotiini Kohmankaareen bussin kyydittämänä, ja takaisin koululle.

Tammikuussa oli aika käynnistää ensimmäisten kuvioiden maalaus. Aluksi maalasin testimielessä kolme muotoa. Tässä kohtaa kokeilin myös värien yhdistelyä ja sitä, miten värejä olisi mahdollista käyttää myös päällekkäin. Koko lopputyön ajan lasitin vasta koululla kotona alilasitevärein koristelemani työt kirkkaaseen lasitteeseen kastamalla. Vaan onneksi tein ensimmäiset kolme testikappaletta, sillä vasta päällekkäin käytettyinä näin, että kiiltävän lasitteen alla osa väristä sulautuikin yhteen luoden jopa marmorimaisia kuvioita. Kaunis efekti, mutta hyvin yllätyksellinen, enkä kaivannut työhöni enää uusia haasteita.

Vaikka kiiltävä lasite korosti kauniisti kappaleen muotoa, isommalla alueella se näytti vetiseltä, jopa limaiselta sekä ei niin miellyttävällä tavalla myös kaupalliselta. Kun taasen mattalaseite toisti värit tarkasti ja sai muodon näyttämään enemmän taiteelta, kuin käyttöesineeltä. Näin ollen päädyin lopulta mattalasiitteeseen, vaikkakin senkin käyttöön liittyy omat haasteensa. Mattalaseite nimittäin ei tasoitu lasituspoltossa yhtä hyvin kuin kiiltävä lasite. Tämä asettikin omat haasteensa koko työn edetessä, sillä osa muodoista oli hyvin haastava kastaa lasitteeseen ilman, että pintaan jäisi näkyviä jälkiä lasitepihdeistä tai kastamisesta.

Kuplalasitukset ja korallien tulkintaa

Testikappaleitani lasittaessa huomasin, että yhden muodon koristelu vei minulta kuvioista riippuen tunnista kahteen. Pienimmät kuviot pipersin työpintaan o-kokoisilla näädänkarvasiveltimillä. Kun taasen vauhdikkaammin etenin ”merivuokkoja” maalaten da Vincin Vario-tip -erikoissiveltimellä, jonka erimittaiset harjakset mahdollistavat useat saman suuntaiset linjat yhtäaikaaisesti. Myös sgraffitokuvioiden raaputtaminen alilasivärikerrokseen pyöreäkärkisen piikin avulla vei yllättävän kauan aikaa. Urakkani helpottamista silmällä pitäen lähdin kokeilemaan kuplalasitusta (bubble glazing), johon olin törmännyt sosiaalisessa mediassa sekä YouTubessa lukuisia kertoja.

Kuplalasituksessa alilasiteväri ohennetaan vedellä ja mukaan sekoitetaan astianpesuainetta. Seos vaahdotetaan puhaltamalla pillin avulla ilmaa kuppiin, kunnes kuplameri pulppuaa ulos ja putoaa lasitettavan kappaleen päälle. Haastavan testailusta teki se, että lähes kaikki löytämäni vinkit olivat Yhdysvalloista ja niissä näkyvät värit olivat eri merkkisiä alilasitevärejä kuin käytössäni olleet. Niinpä oikeat suhteet löytyivät oikeastaan vasta kokeilemalla. Myös sarjan sisällä oli selviä eroja. Eri sinisen sävyt käyttäytyivät eri tavoin. Tämä ei sinänsä minua yllättänyt, sillä työni kautta

tiedän, että eri pigmentit painavat eri verran. Parhaiten kuplia syntyi, ja ne myös pysyivät kasassa, kun väriä oli noin 1/3 osa, vettä 2/3 osaa ja väritöntä astianpesuainetta muutama tippa ruokalusikallista kohden. Tällä tavoin lähdin testaamaan kuplalasitusta alkuun kahteen muotoon.

Kun vihdoinkin helmikuussa näin lasituspoltosta tulleet kuplalasituskokeiluni, olin myyty. Ihastuin tekniikan luomaan jälkeen ja kuplat toivat mieleeni elävästi sukeltaessa pintaan nousevat uloshengityksen ilmakuplat. Lisäksi kuplalasitus lyhensi huomattavasti alilasituksen kuluvaa aikaa.

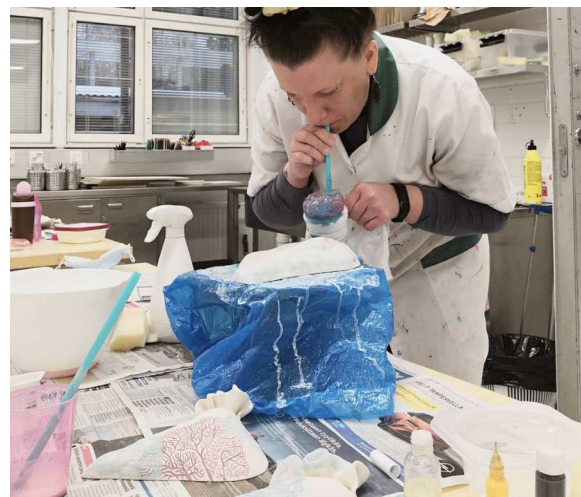
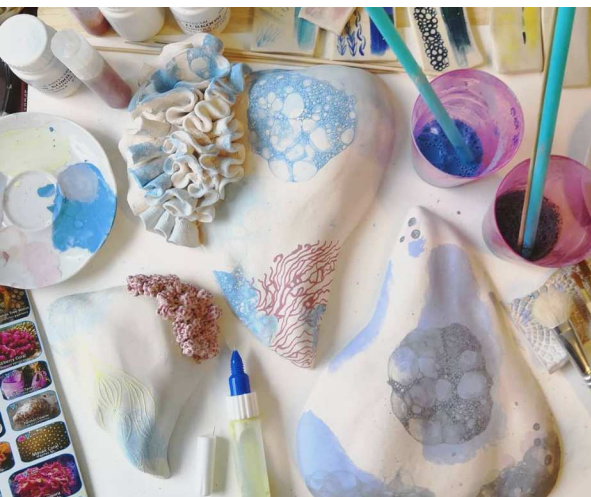

Viimeinen aikatauluni pelastava lenkki löytyi yllättäen työssäni, kun helmikuussa varastollemme saapui uusi, entistä kapeammalla kärjellä varustettu Finline applikaattoripullo. Sen kapea, vain 0,6 mm paksu, kärki oli juuri ja juuri riittävän suuri, että alilasitevärit tulivat pullosta ulos, mutta riittävän pieni, etteivät kuviot levinneet raakapoltetulle pinnalle.

Tämän jälkeen pystyinkin alkaa työstämään töitä pieninä sarjoina niin, että ensin koristelin muodot siveltimen ja applikaattoripullon avulla, raaputin mahdolliset sgraffitot ja lopuksi kuplalasitin suurimman osan töistä. En missään vaiheessa ajatellut, että kuvioiden tulisi olla meribiologinen katselmus koralliriuttojen kasvillisuuteen, mutta myös maalattavat kuviot ovat hyvin voimakkaasti saaneet muotokielenä koralleista, joihin olen päässyt Punaisenmeren pohjissa tutustumaan. Hurhadasta lähinnä kalojen tunnistusta varten ostamani pieni ”Red Sea Gallery” -lehtinen osoittautuikin projektini yhdeksi tärkeimmistä tietolähteistä. Sen avulla nimittäin löysin helposti korallien englannin- ja latinankieliset nimet, joiden perusteella minun oli helppo etsiä korallien valokuvia Oceana sekä Corals of the World -sivustoilta. Näiden avulla työni osiin löysi tiensä useampikin tulkita eri koralleista, kuten Red Gorgonian (*Paramuricea sp.*), Sea fan *SSubergogia sp.*, *Goniopora sp.*, Bubble sea Anemone (*Heleracelis magnifica*) sekä Egyptian Starfish (*Gomophia Aegyptiaea*).

Helmikuussa työstin koululla viimeiset uudet muodot savesta. Samaan aikaan sekä helmi- että maaliskuun ajan melkein kaikki raakapoltetut muodot matkasivat kertaalleen kotiin, ja takaisin koululle. Yksi toisensa jälkeen muotoja valmistui, niin että maaliskuun lopulla kiidätin viimeisen erän koululle. Teoskokonaisuuteen mahtuu tosin muutamia muotoja, joita en uskaltanut missään vaiheessa raakapoltettuina lähteä siirtelemään. Nämä muutamat muodot kuvioinkin koululla, myös alilasitevärien osalta. Juuri ennen pääsiäistä lasitin koululla viimeiset työt ja helpotus oli melkoinen. Vasta siinä kohtaa varmuudella tiesin, että tulen samaan työni valmiiksi.

Sommittelun vaikeus, riippakivenä ripustus

On itsestään selvää, että teoksen sommittelu ja ripustus on iso osa sitä, millaisena muut näkevät lopputyöni. Minulla oli ollut alusta lähtien tietynlainen mielikuva siitä, miltä lopullinen installoitava kokonaisuus näyttäisi. Haluisin työn osien olevan itsenäisiä teoksia niin, että ne on mahdollista jatkossa sijoittaa eri paikkoihin ja koteihin, yksittäin tai pienempinä kokonaisuuksina. Lopputyönäyttelyymme Haiharan Taidekeskukseen tarkoitukseni oli kuitenkin luoda teoksista yksi suurempi, yhtenäinen kokonaisuus. Mutta ehkä koko prosessiin suurin yllätys oli se, kuinka vaikeaksi tämä viimeinen rutistus osoittautuikaan.

Olin koko työskentelyprosessin ajan ajatellut, että kyllä nuo muodot sitten ”puhuvat minulle ja kertovat paikkansa”. Olin tavallaan oikeassa. Monet muodoista löysivät parinsa tai naapurinsa nopeasti, mutta kokonaisuuden hahmottaminen osoittautui tuskalliseksi väännökksi. Ei sinänsä ihme, sillä melkein puolet kokonaisuuteen kuuluvista teoksista näin ensimmäistä kertaa lasituspolton jälkeen vasta hetkellä, kun lähdin sommittelua tekemään.

Haastavaksi sommittelun teki se, että kokonaisuutta oli mahdollista ajatella hyvin monilla eri tavoin, mutta samalla ne kaikki olivat seikkoja, jotka tuli ottaa huomioon ripustuksessa. Miten erikokoiset muodot asettuvat kokonaisuuteen? Ryhmitteleekö muotoja värien vai kolmiulotteisten yksityiskohtien perusteella? Millä korkeudella teoksen osat tulevat olemaan? Minne katse hakeutuu, ja mihin haluaisin sitä mahdollisesti ohjata? Isoimpana kysymys- merkinä se, miten saisin koko kokonaisuuden puhumaan keskenään, eikä vain sen osat?

Koska jonkinlainen ripustussuunnitelma kokonaisuudesta oli pakko kehittää jo ennen Haiharaan installoimista, koin parhaaksi vaihtoehdoiksi sommitella kokonaisuutta kuvataidekoululla medialuokan studiotiloissa. Vedin

valkoisen taustapaperin lattialle ja ryhdyin kokeilemalla kokeilemaan erilaisia yhdistelmiä. Koska lopullinen kokonaisuus ripustettaisiin seinälle, koin parhaaksi ratkaisuksi aina muutaman ”siirron” jälkeen kiivetä tikkailta katsomaan ja ottamaan kuvia kohtisuoraan ylhäältä käsin, jolloin sain edes jonkinlaisen kuvan siitä, miltä teos tulisi näyttämään seinälle ripustettuna.

Olin varannut sommittelulle ja sommitelmasta otettaville teoskuville yhden päivän, mutta jo parin tunnin työskentelyn jälkeen tajusin, ettei ripustussuunnitelma tule syntymään sen päivän aikana. Taisin jopa harkita luovuttamista. Vaikka teoksen osat olivat jo valmiit, tuntui ylitsepäsemättömän vaikealta löytää sommitelma, jonka kanssa voisin tuoda työni näytille. Parin paniikkipuhelun jälkeen sain luvan jättää työni levälleen luokan lattialle, sillä tässä kohtaa myös lasten ja nuorten opetus oli etäopetusvaiheessa. Sain myös apuja Siljalta, joka pystyi tarkastelemaan työtäni eri näkökulmasta ja näki sen osat eri tavalla kuin itse näin ja koin. Tälläkin kertaa pari nukuttua yötä ja toinen silmäpari tekivät tehtävänsä. Seuraavan kerran saapuessani työn ääreen olin tarkastellut aiemmin ottamiani kuvia parhaani mukaan, ja niiden kautta ajatuksia pallotellen Siljan kanssa kokonaisuus lähti rakentumaan ja löysi kuin löysi rytminsä.

Palasin luokkaa vielä kolmannen kerran ottamaan teoskuvia lähinnä tätä portfolioa varten, mutta myös ripustuksen tueksi. Tätä kirjoittaessa en vielä tiedä, miten lopullinen ripustus toteutuu. Näyttääkö sommitelma hyvältä sellaisena kuin sen luokan lattialta kuvattuna näin, vai joudunko soveltamaan suunnitelmaani lennosta. Kuvaamisen lisäksi testasin tuolloin vielä kaikkien muotojen ripustusurat. Hieman jopa yllätyin, kuinka suurin osa muodoista asettui kauniisti juuri oikeaan asentoon ja vain parissa muodossa dreijattujen yksityiskohtien paino käänsi kappaletta vinoon. Lisäksi sommitelmasta johtuen päädyin ripustamaan pari muotoa eri asentoon, kuin mihin ne oli alun perin ajatellut. Näihin muotoihin tulen lisäämään jälkikäteen liitettävän ripustuskoukun käyttäen kaksoiskomponenttiliimaa, tukikangasta sekä rautalankaa.

VI KATSAUS VALMIISEEN

Usko ideaan

Vaikka lopputyön tekeminen oli aika-ajoin hyvinkin stressaavaa ja epätietoisuus koronan asettamista rajoituksista iski kapuloita rattaisiin useammin kuin olisi ollut tarpeen, kaiken kaikkiaan nautin lopputyön tekemisestä suunnattomasti.

Koen, että saven kanssa työskenneltäessä jokainen teos, projekti ja kokeilu on mahdollisuus oppia uutta. Savi on yllätyksellinen luonnonmateriaali, joka pitää tekijän nöyränä. Jokainen työ on suunniteltava huolella ja siitä huolimatta yllätyksiä voi tapahtua kappaleiden kuivuessa ja etenkin poltoissa. Ehkäpä juuri yllätyksellisyys ja tietynlainen arvaamattomuus saven työstämisessä minua eniten kiehtookin. Olen luonteeltani perfektionisti, joka haluaa pitää langat omassa käsissään, mutta saven kanssa työskenneltäessä viimeinen sana ei olekaan minulla, vaan materiaalilla. Haastavuudestaan huolimatta saven työstäminen on parhaimmillaan rentouttavaa ja ajatuksia nollaavaa.

Jälkeenpäin ajateltuna tämä projekti oli minulle melko suuri hyppy tuntemattomaan. Vaikka useat aiemmat työni ovat olleet levytekniikkatöitä ja olen tottunut kaulimaan savea, en koskaan aiemmin työstänyt savea apumuottien avulla. En ollut koskaan aiemmin myöskään dreijannut kasan päältä, tai käyttänyt savipuristinta tekstuurien luomiseen, kokeillut alilasitevärejä, saati sitten kuplalasitusta. On ehkä hyvä, etten täysin tiedostanut projektin haastavuutta työn alussa, sillä jos olisin sen ymmärtänyt, en tiedä olisinko uskaltanut siihen tarttua. Tuskin ainakaan olisin tavoitellut näin mittavaa kokonaisuutta. Lopulta ripustukseen päätyvän kokonaisuuden muodostivat 26 teosta; 8 pientä, 8 keskikokoista sekä 10 suurimman kokoista muotoa. Suunniteltuun sommitelmaan ripustettuna ne muodostavat yhdessä noin 160 cm x 130 cm kokoisen teoskokonaisuuden.

Onnistumiset - mikä meni hyvin?

Olen jopa yllättynyt, kuinka hyvin alkuperäinen ajatukseni teoskokonaisuudesta lopulta toteutuikaan. Valitsemani toteutustapa oli oikea ja alussa valmistamani muotit toimivat mainiosti ja kestivät läpi prosessin. Yksikään työ ei rikkoutunut kuljetuksissa, eikä edes poltoissa. Kaikki lasitukset eivät toteutuneet niin, kuin olin mielessäni ne nähnyt. Mutta niin harvoin käy uusiin väreihin tutustuessa, joten en sitäkään pitäisi epäonnistumisena, vaan pikemminkin keramiikkaan kuuluvana haasteena. Koronan asettamista haasteista huolimatta en juurikaan tehnyt, tai suostunut tekemään, kompromisseja. Olin päättänyt, että teen kaikkeni, jotta työ valmistuisi ajallaan ja sellaisena kuin olin sen kuvitellut.

Koska projektin alussa lähestulkoon kaikki sen osa-alueet olivat itselleni jossain määrin uusia, oli projektin edetessä helppo huomata myös oma kehityksensä. Se oli palkitsevaa ja auttoi uskomaan kokonaisuuteen, vaikka sen valmistuminen tuntui hetkittäin hyvin kaukaiselta. Alussa sykeröitä dreijatessa minulla oli lähes pakonomainen tarve liittää kaikki savikakusta nostettu osaksi työtä, mutta työn edetessä opin tuntemaan entistä paremmin saven liikkeitä ja näin ollen luomaan haluamani kaltaista sykeröä. Kun myös lyttäämään kasaan ja käyttämään uudelleen ne dreijatut osat, jotka eivät mielestäni istuneetkaan työnalla olevaan kokonaisuuteen. Myös aliliasitevärit tulivat koko ajan tutummiksi, ja vasta aivan viimeisiä muotoja kuvioidessa minulla oli sellainen olo, että opin jollain tasolla ymmärtämään mitä väreillä voi, ja kannattaa tehdä.

Isoin muutos alkuperäiseen ajatukseen lienee kuplalasitusten lisääminen osaksi työtä. Joku voisi ajatella, että kuplalasituksista tuli liiankin hallitseva osa. Mielestäni kuplat pikemminkin täydensivät teosta ja teemaa, sillä niiden myötä myös korallien kokija, eli sukeltaja, on tietyllä tapaa teoksessa läsnä ja osana kokonaisuutta.

Haasteet matkan varrella

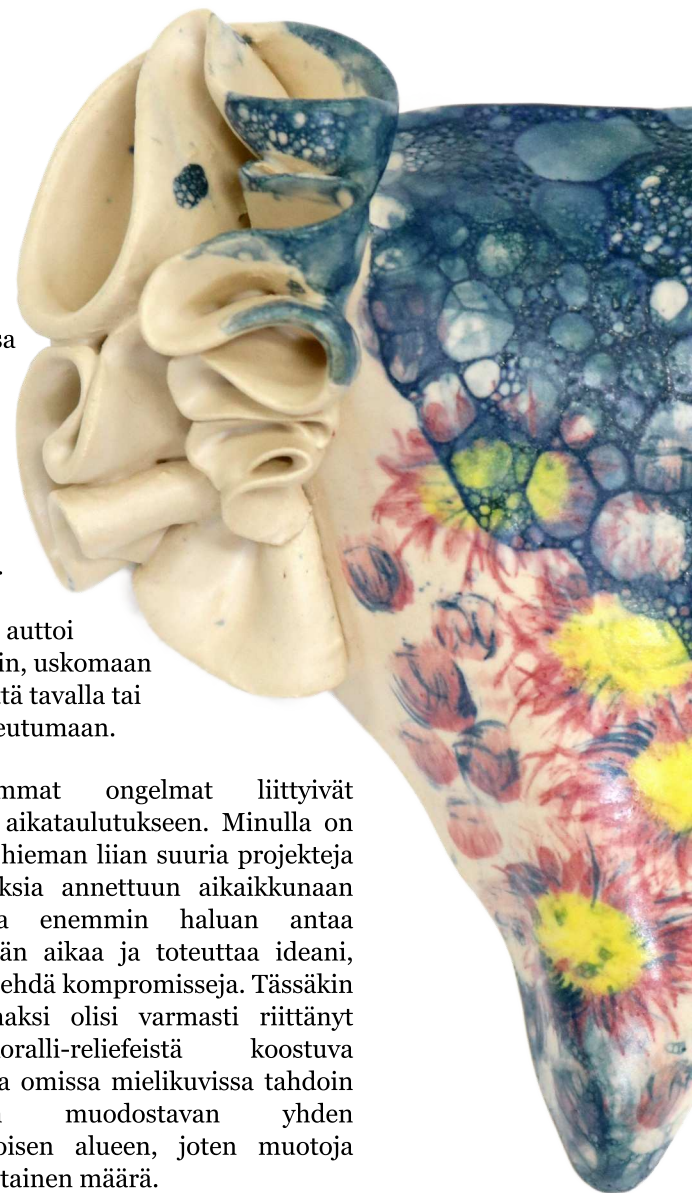
Yksi suurimmista haasteista projektissa oli koronan asettamat muutokset ja jatkuvat epävarmuus. Suurimman osan lopputyöstäni työstin kuitenkin koululla, jonne meidän oli mahdollista varata aikoja yksin työskentelyyn. Keraaminen lopputyö, johon liittyy monta kiloa painavat kipsimuotit sekä dreijattavat yksityiskohdat, kun ei ole se työ, joka on kokonaisuutena mahdollista siirtää kotiin työstettäväksi. Tai vaikka olisinkin saanut järjestettyä työskentelyolosuhteet, joissa työtä olisi ollut mahdollista tehdä myös kotona, olisi kuivan, mutta vielä polttamattoman saven kuljettelu ollut käytännössä mahdotonta. Savi on nimittäin hauraimmillaan kuivuttuaan, ennen raakapolttoa.

Myös työn ohjaaminen tapahtui käytännössä kokonaan etänä. Tapasin koko prosessin aikana ohjaavan opettajani Siljan kasvotusten vain pari kertaa. Projektin alkaessa ja aivan sen loppupuolella. Itse en kuitenkaan kokenut jääväni vaille ohjausta. Meillä oli koko ajan käytössä keraamisia töitä työstävien yhteinen WhatsApp-ryhmä, sekä lisäksi Siljan kanssa oli mahdollista pitää puhelin- tai videopalavereita tarvittaessa. Itsekin turvauduin paniikkipuheluun ensimmäisten testilasitusten tultua ulos lasituspoltosta, sillä lopputulos oli kaikkea muuta kuin olin odottanut. Puhelun aikana pallottelimme yhdessä erilaiset vaihtoehdot, ja vaikka se ei ollutkaan sama asia, kuin päästä keskustelemaan työstä sen äärellä, itselleni tärkeintä oli vuoropuhelu ja ideoiden kehittäminen. Toisen kerran ripustusvaiheessa seinän noustua vastaan. Tämän lisäksi Silja ohjeisti viestien välityksellä asioita, kuten uutta taitoa lasitteiden valmistamista.

Harmillisinta koronarajoitusten verhossa oli mielestäni se, että lopputyövuodesta puuttui melkein kokonaan se yhteisöllisyys ja tuki, mikä aiempina vuosina oli ollut voimakkaasti läsnä. Koko Sara Hildén -akatemian taitavalta tarkastellessani itselleni yhtä tärkeää kuin oma oppinen on ollut oppia ammentaa yhteisöstä ja sen tarjoamista erilaista näkökulmista. Itse päivitin koko

projektin ajan sen etenemisestä omassa sosiaalisen median kanavissani, ja tätä kautta sain kyllä palautetta niin Siljalta, opiskelutovereiltani kuin muilta kavereiltani. Epätoivon hetkinä pienikin kannustus auttoi jatkamaan eteenpäin, uskomaan ideaan, ja siihen, että tavalla tai toisella se tulee toteutumaan.

Prosessin suurimmat ongelmat liittyivät ajankäyttöön sekä aikataulutukseen. Minulla on paha tapa visioida hieman liian suuria projekteja ja teoskokonaisuuksia annettuun aikaikkunaan nähden. Toisaalta enemmän haluan antaa projektille enemmän aikaa ja toteuttaa ideani, sellaisenaan, kuin tehdä kompromisseja. Tässäkin työssä lopputulemaksi olisi varmasti riittänyt muutamista koralli-reliefeistä koostuva kokonaisuus, mutta omassa mielikuvissa tahdoin teoskokonaisuuden muodostavan yhden korallipilarin kokoisen alueen, joten muotoja tarvittiin moninkertainen määrä.

Tekisinkö jotain toisin?

Jälkikäteen tarkasteltuna olen kaiken kaikkiaan tyytyväinen kokonaisuuteen. Koska matka oli kuitenkin myös hyvin opettavainen, tulisin varmasti tekemään jotain asioita eri tavalla, jos aloittaisin projektin nyt. Vaikka pidänkin työn eläväisestä kuvio- ja värimaailmasta, ja väri-ilottelu oli ajatus, josta lähdin alun perinkin liikkeelle, en usko, että lähtisin tekemään uutta projektia näin laajalla väriskaalalla. Todennäköisesti lähtisin liikkeelle pienemmällä väripaletilla ja enemmän värejä toisiinsa sekoittaen ja murtaen, jolloin kokonaisuudesta olisi helpompi muodostaa yhtenevä. Alilasitevärien toisiinsa sekoittamista tein lopulta aika vähän. Tähän suurin syy oli puhtaasti riskien hallinta. Lasitteet reagoivat lasituspoltoissa aina eri tavalla, niin myös alilasitevärit. Esineeseen kohdistuvaan lämpöön kun vaikuttaa myös muut samaan aikaan uunissa olevat esineet, ei ainoastaan uunin kokonaislämpötila. Ja koska tässä projektissa aikataulu oli jo muutenkin haastava, halusin minimoida ne riskit, joihin minun oli mahdollisuus vaikuttaa.

Uutta kohti kera opitun

Oman prosessin kannalta mullistavin hetki tapahtui tammikuun lopulla. Seuraavat tekstit suoria lainauksia Instagram-tililtäni, jota käytin hyvin pitkälti oppimispäiväkirjanani.

Pitkä päivä saven parissa taas takana. Saas nähdä oliko tässä viimeiset tulokkaat. Osa kylläkin nurin perin alustalle soviteltuna, mutta seitsemän on hyvä saldo yhdeltä sessiolta. Nyt kun kasassa olisi parisen kymmentä kaveria, jotka pitäisi vielä ennättää maalata ja lasittaakin.

Vaan huomasinpa yksin keramiikkaluokassa näitä väentäessä, että mieleen hiipii jo nyt myös haikeus... Kuusivuotinen matka alkaa olemaan loppurutistusta vaille päätöksessä. Eikä kukaan meistä olisi varmasti halunnut sen päättyvän näin, sillä kokonaisuutena tää on ollut hieno taival upeiden tyyppien ympäröimänä ✨

Jatkuu seuraavassa kuvassa...

...vaan samalla sydämessä sykähti, kun muistin ihanan aku-emomme Heidän viikon takaiset sanat. Tsemppipuheissaan mejän koko porukan Teams-tapaamisessa hän totesi, että on

hyvä pitää mielessä, ettei lopputyön tarvitse olla loppu, vaan voi sitä samaa teemaa jatkaa myöhemmin, vaikka toukokuussa pitäisikin olla kasassa jotain mitä yhteiseen näyttelyymme voi ripustaa.

Tänään kyynärpäitä myöten savessa näitä raakapoltoista vasta tulleita ja testilasituksen kohteiksi päätyneitä kavereita silmäillessä ne sanat kolahti. Ehkä tämä ei olekaan vain yhden ajan loppu, vaan pikemminkin uuden ajan alku?

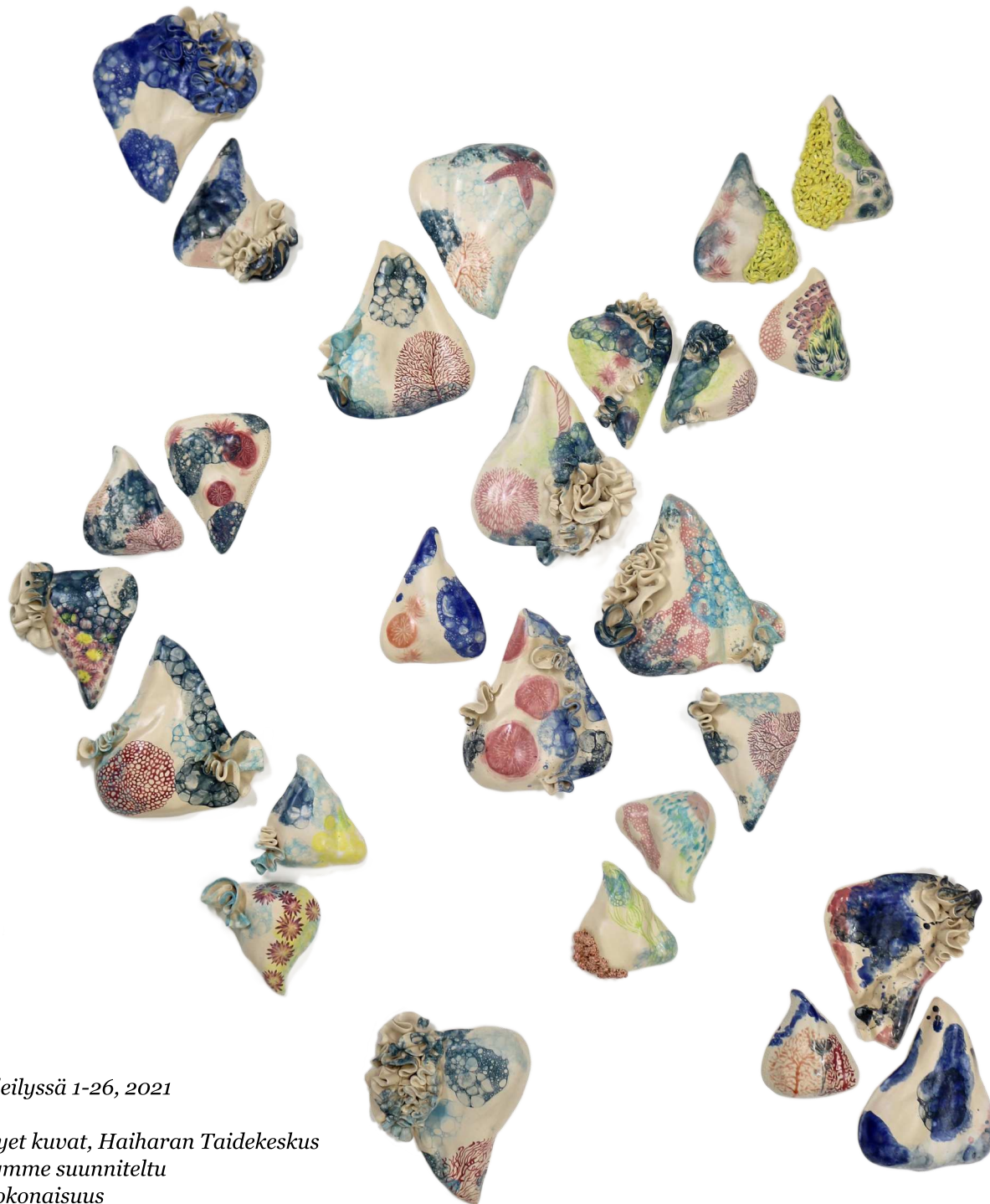
Yksi suuri syy miksi alunperinkin hain koko opintoihin oli se, että halusin löytää oman ääneeni taiteen tekijänä sekä tekniikan tai tekniikoita, joilla saan sen tuotua ilmoille. Näitä katsoessa tuli ekaa kertaa se filis, että ehkä sittenkin löysin etsimäni ♥ Tai vähintäänkin yhden suunnan, mitä haluan tutkia vielä lisää tämänkin rutistuksen jälkeen! [#kolahti](#) [#etsivälöytää](#) [#luotaprosessiin](#) [#lopputyö](#) [#kädetsaveen](#) [#akuopinnot](#) [#sarahildenakatemia](#)

Millään tapaa väheksymättä mitään aiemmin luomaani, olen yhä aidosti sitä mieltä, että lopputyö oli lopulta juuri se matka, joka minun oli kuljettava läpi omia osaamisen rajoja kokoajan koetellen, jotta opin luottamaan itseeni ja ilmaisuuni taiteentekijänä, taiteilijana. Kukapa olisi kuusi vuotta sitten uskonut, että tämän ahaa elämyksen tulen kokemaan saven äärellä, ehkä vähiten minä itse.

Valitettavasti keramiikka on tekniikka, minkä työstäminen kotonani, kerrostaloasunnossa, ei ole kaikkien vaiheiden osalta mahdollista. Mutta varmaa on, että tavalla tai toisella matka jossain kohtaa jatkuu. Kenties juuri ostamalla siirtolapuutarhamökkilläni, jähka parin ensimmäisen kesän akuuteimmat kunnostustyöt ovat takana päin. Tallessa aion pitää myös tässä projektissa luotujen muotojen kipsimuotit, sillä ne eivät prosessin aikana haljennet tai murtuneet. Aika näyttää tullaanko sarjan korallireliefejä näkemään joskus lisääkin.

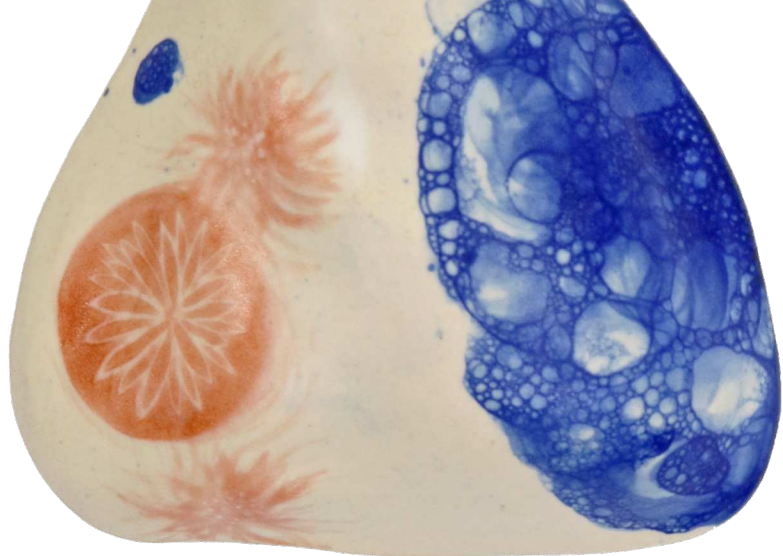

Punaisenmeren syleilyssä 1-26, 2021

*Pitkän matkan lyhyet kuvat, Haiharan Taidekeskus
Lopputyönäyttelyymme suunniteltu
installoitava teoskokonaisuus*

LÄHTEET

Kirjallisuus:

Mattison, Steve, 2003, Keramiikka. Materiaalit, tekniikat, työvälineet

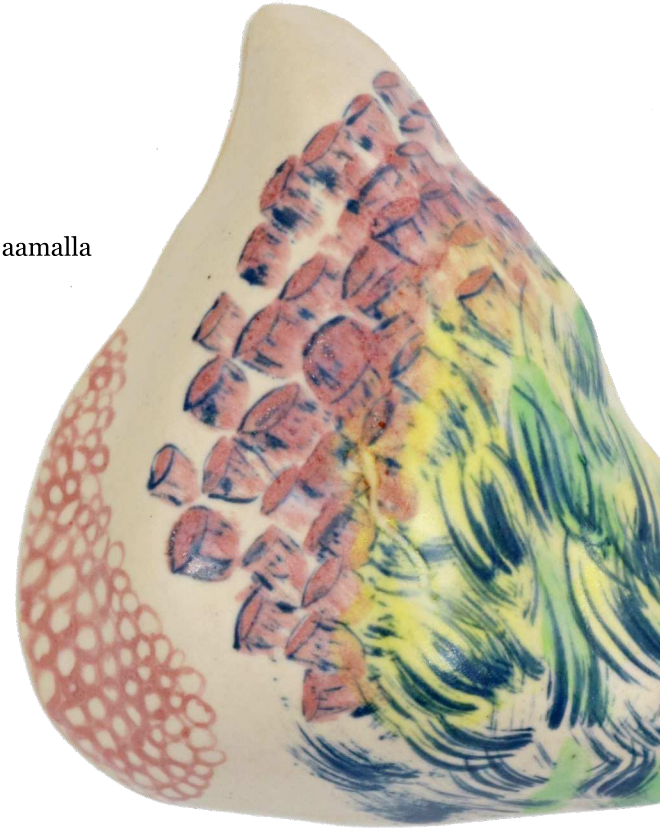
Jylhä-Vuorio, Heikki, 1994, Keramiikan materiaalit

Müller, Kristin, 2009, Savenvalajan käsikirja. Keramiikkaa käsin rakentamalla ja dreijaamalla

Internet-lähteet:

Oceana – Protecting the World's Oceans -sivusto, 2020-2021, Oceana.org

CORALS of the World -sivusto, Information, identification, distribution and taxonomy of reef building corals, 2020-2021, Coralsoftheworld.org

KIITOKSET

Silja Merikallio niistä kaikista opeista ja kopeista, joita 90-luvun puolivälistä tähän päivään saakka olen saanut sinulta ammentaa. Ennen kaikkea siitä, ettet koskaan ammu ideoita alas, vaan viimeiseen asti yrität löytää ratkaisuja, joilla ne olisi mahdollista toteuttaa. Heidi Saramäki tuesta ja tsempestä, ja etenkin viimeisen vuoden aikana kaikesta siitä työstä, jonka olet vuoksemme tehnyt, että lopputöiden teko oli ylipäättään koronarajoitusten sanelemassa maailmassa mahdollista. Kiitokset siskoisen Sirpa Kyyrönen, kun tälläkin kertaa autoit tekstien viilaamisessa. Viimeisimpänä vaan ei vähäisimpänä, AKU6 opiskelutoverit; olipahan taival, vaan ei se olisi ollut mitään yksin – kiitos!

Suvi Kyyrönen

@desity

@konstashop

@kurpitsakoto

Kun keväällä 2020 alkoivat ulkomaanmatkat peruuntua yksi toisensa jälkeen ja vastikään aloittamani laitesukellusharrastus jäi tahtomatta tauolle, mieleeni hiipii ajatus; *"kumpi kuolee ensin korallit vai korona?"*. Ilmastoahdistus, korona-ahdistus ja niistä huolimatta oma ikävä reissun päälle, ja etenkin Punaisenmeren syleilyyn. Yhtäkkiä oli selvää, että tästä tematiikasta tulen ammentamaan lopputyöni.